Bárány Tibor

A leküzdhetők

KÖNYVKRITIKA - AZ ÉS KÖNYVE - LXII. évfolyam, 23. szám, 2018. június 8.

Az ÉS könyve a könyvhéten – *Márton László: Két obeliszk. Christian Thanhäuser fametszeteivel és Thomas Macho utószavával. Kalligram Kiadó, Budapest, 2018, 260 oldal, 3500 Ft*

A regény Karl K. életének két epizódját meséli el. 1914 júniusában, pár nappal a világháború kitörése előtt a bécsi publicista a csehországi Janowitzban (Janovicében) vendégeskedik szerelme, Sidonie N. (teljes – regényen kívüli – nevén: Sidonie Nádherný von Borutin) meghívására. A férfi a bárónővel 1913 őszén ismerkedett meg Bécsben; a látogatás célja: lánykérés. A nagyvárosi élet kulturális és politikai színterein oly magabiztosan mozgó, „vakító és vakkantó Reflektorkarl” kínosan esetlenül viselkedik a számára idegen arisztokrata közegben. Nem érti meg és nem ismeri fel a Baronesse és baráti körének kegyetlen játékait, a folytonosan kialakuló és felbomló szerelmi sokszögalakzatokat, az elhallgatás és kimondás társasági dinamikáját, a titkolózásra és hazugságra épülő *érzelmi fikció* működésmódját. Karl K. *idegen* – a janowitzi kastélyban éppúgy, mint általában véve a „régi arisztokrácia” világában; miként erre egy Rilke nevű „Prágába valósi szelíd költő” is felhívja a Baronesse figyelmét egy hosszú levélben, amely mindent egybevetve nagy éleslátásról és érzékenységről tanúskodik. (Feltehetőleg a prágai illetőségű költő rossz néven vette, hogy Karl K. 1912 nyarán „öt költeményét visszaküldte Duinóba azzal az indoklással, hogy ő, Karl K. a saját alkalmi versei számára sem talál helyet *A Reflektor*ban”.)